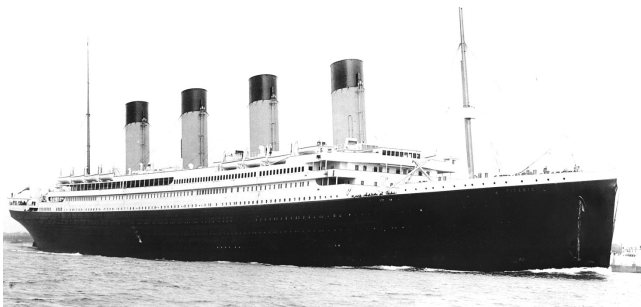

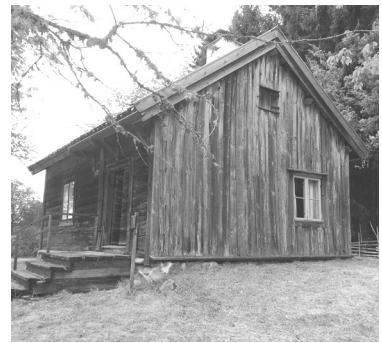
Tranås/Ydre Släktforskarförening

Medlemsblad hösten 2018

En familjs öden på Titanic

Sidan 3

Backstugeboende
- ett rent elände?

Sidan 6

Hurdant var vädret förr?

Sidan 8

Vår lokala förening på
Släktforskar dagarna i Växjö

Sidan 4

Växterna - en del av
kulturarvet

Sidan 10

Ordförandens tankar

Efter en lång och varm sommar, i mångas ögon lite väl varm, infinner sig nu höstmörkret sakta men säkert. En förändring som får släktforskaren i oss att vakna till liv. För inget passar väl så bra till forskning som lite ruggiga och grå dagar.

Släktforskardagarna (som du kan läsa mer om längre fram) är för många starten på en givande period med eget forskande och många aktiviteter. Kulturministern som invigde årets dagar, sa att "Släktforskare är en gåva!" Jag håller helt med henne. Släktforskare eller egentligen själva forskningen är en gåva till hela samhället. Släktforskning är en mycket bra väg att utveckla sig själv. Genom att lära sig mer om vår historia får man ofta en bättre förståelse för vad som händer i dagens värld. Man lär sig också bättre att uppskatta vad vi har idag, när man får inblick i våra förfäders ibland ganska miserabla tillvaro. Alla släktforskare får också då och då uppleva den euforiska glädjen när man till slut hittar den personen eller uppgiften som det tagit veckor eller ibland år att finna. Jag tror även att släktforskning är avstressande, i varje fall när man hållit på ett tag. I början kanske den oerfarne forskaren känner sig lite stressad på grund av lusten att hitta allt nytt. Men efter ett tag inser man att det ska ta tid och måste ta tid att släktforska, och då infinner sig lugnet.

Släktforskning har också en social dimension. Att träffas för gemensam forskning eller för att lyssna på föredrag, göra studiebesök eller gå en kurs, är trevligt, upplyftande och förlänger säkert livet. Alla borde släktforska någon gång i livet för att få uppleva detta. Och varför skulle inte läkare kunna ordinera släktforskning som hjälp mot en del diagnoser, likaväl som andra aktiviteter! Forskningen ger också i de flesta fall, starkare band till och mer kontakt med de egna nu levande släktingarna.

I samband med att media tog upp möjligheten att använda släktforskningen DNA-register när brottslingar efterlystes, sa självaste Leif G.W. att det kanske man inte hade så stor nytta av, eftersom "släktforskare ofta är en synnerligen ärlig grupp av människor". Om det stämmer skulle samhället även i det sammanhanget ha nytta av ifall fler släktforskar.

Berätta för bekanta som ännu inte upptäckt släktforskningen, om allt positivt som den innebär! Tipsa om vår förenings aktiviteter, medlemsförmåner, hemsida och så vidare! Och passa på att titta på de olika TV-program som berör släktforskning, som "Arvinge okänd", "Det sitter i väggarna" och "Allt för Sverige".

Välkommen på höstens och vinterns olika aktiviteter!

Lasse Karlsson
Ordförande

Ett varmt välkommen till våra nya medlemmar!

Vi hälsar alla nya medlemmar i föreningen varmt välkomna i föreningen. Vi hoppas att ni kommer att hitta intressanta möten, utflykter, kurser och så vidare i vår verksamhet. Besök gärna medlemsöppet på tisdagar för att utnyttja föreningens arkiv och för att träffa andra medlemmar.

Vi har tyvärr inte möjlighet längre på grund av den nya GDPR-lagstiftningen att hälsa er välkomna med namn i medlemstidningen.

Program hösten - vintern 2018 – 2019

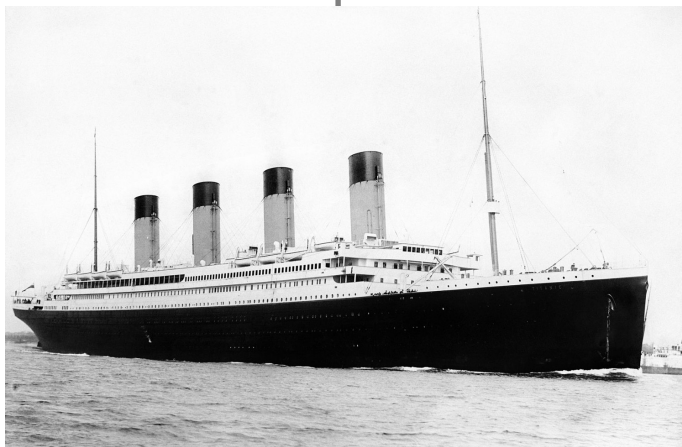
Familjen Danbom på Titanic **Onsdagen den 26 september kl. 18.30**

Den här kvällen bjuds vi på en dramatisk släkt-historia!

Pia Lindgren från Jönköping kommer till oss och berättar om bakgrunden till hennes bok "Familjen Danbom på Titanic". Hennes släktingar var med på fartyget den ödesdigra färden i april 1912.

Kaffeservering.

Plats: föreningslokalen, Storgatan 50 i Tranås.

Berättarkväll **Torsdagen den 18 oktober kl. 18.30**

Vi träffas denna höstkväll och lyssnar på några av våra medlemmar som har intressanta historier att berätta.

Bland annat kommer Anders Johansson att berätta om hur Tranås utvecklades från en liten by till en stad. Kaffeservering.

Plats: föreningslokalen, Storgatan 50 i Tranås.

Arkivens dag - "Glädje och fest" **Lördagen den 10 november kl. 11.00 - 14.00**

Vi öppnar våra arkiv för allmänheten och ger alla möjlighet att få en inblick i vår verksamhet. Temat för årets Arkivens dag är Glädje och fest vilket kommer att genomsyra dagen.

Klockan 12.00 berättar Gerd Brisfjord Karlsson om "Den gamla festplatsen Jumpalund"

Tombolalotteri. Bokförsäljning. Kaffeservering.

Plats: föreningslokalen, Storgatan 50 i Tranås.

Släktforskningens dag i Tranås och Österbymo **Lördagen den 19 januari 2019 kl. 11.00 - 14.00**

Alla ges möjlighet att prova på släktforskning den här dagen. Vi kommer att finnas både i Tranås och i Österbymo. Olika släktforskningsprogram kommer att visas och besökarna kommer även att få veta hur man hittar material hos SVAR.

Kaffeservering.

Plats: föreningslokalen, Storgatan 50 i Tranås
och Biblioteket i Österbymo

Släktforskardagarna i Växjö

En av årets höjdpunkter för många släktforskare är Släktforskardagarna. Detta är Sveriges största mässa som vänder sig till alla som är intresserade av släktforskning, bygdekultur, hembygdsforskning och liknande. På mässan ställer ett stort antal företag, föreningar och kommuner ut. Utställarna kommer till största delen från Sverige, men också från flera andra länder. I samband med mäs-

sina socknar. Vi skulle också sälja lokal hembygds litteratur samt Mattssons CD.

Båda dagarna fanns författarinnan Hjärdis Levin i monter och berättade om och signerade sin bok ”Flickebarnet i sävlådan. En tragisk historia från det fattiga Sverige”. Intresset för att prata med Hjärdis under mässan var stort och flera besökare dröjde sig kvar länge för att höra henne berätta om bakgrunden till boken. Många besökare var även i övrigt intresserade av att prata med oss och vi fick åtskilliga positiva omdömen om vår monter och vårt deltagande i Släktforskardagarna. Direkt var vi lite besvikna över att föreningen inte sålde fler böcker än vi gjorde, men det berodde nog mer på våra

Föreningens färdigställda monter på Släktforskardagarna. Foto Lasse Karlsson

san arrangeras också ett stort antal föreläsningar.

I år anordnades Släktforskardagarna i Växjö 1-2 september och Tranås/Ydre Släktforskarförening deltog för första gången med en egen monter. Redan för ett år sedan tog styrelsen ett inriktningsbeslut om att delta där. Under året har planeringen och förberedelserna fortskridit med värvande av sponsorer, framtagning av en ny presentationsbroschyr, hitta litteratur till försäljning mm. mm.

Dagen innan mässan åkte vi ner ett par personer för att ställa i ordning föreningens monter. Vi ville där visa upp vår verksamhet, samt presentera Tranås och Ydre med

Några av medlemmarna i monter. Fr v Anders Johansson, Lasse Karlsson, Lenore Andersson. Foto Sören Andersson

egna förhoppningar än vad som var realistiskt. Mattssons CD över Ydre och Kinda gick dock bra att sälja under dagarna. Sammanfattningsvis får föreningen anse att vårt deltagande i Släktforskardagarna var mycket lyckat och vi knöt också många värdefulla kontakter. Ett stort tack till de åtta föreningsmedlemmar som jobbade under mässan. I och med att vi var så många kunde också flera föreläsningar besökas, vilket ger bra erfarenheter till kommande verksamhet.

För alla tusentals besökare på Släktforskardagarna fanns det många intressanta utställare att besöka (utöver Tranås/Ydre Släktforskarförening). Företag som Arkiv Digital, Ancestry, Familytree DNA, Atremi osv. Släktforskarföreningar, Hembygdsförbund och olika myndigheter som Lantmäteriet, Riksarkivet, Kungliga biblioteket

Författarinnan Hjärdis Levin signerade sin bok i föreningens monter. Foto Lasse Karlsson

med flera. Dessutom erbjöds också väldigt många föreläsningar, t ex med Ted Roswall som berättade om sin nya bok om emigrantforskning och Peter Sjölund som pratade om forskning med DNA:s hjälp. I utställarnas ögon kanske lite väl många föredrag.

Nästa år arrangeras Släktforskarveckorna i Borås. Nu ska styrelsen i vår lokala förening summera intrycken från vårt deltagande i Växjö. Sedan får vi se ifall vi kommer att dyka upp som utställare även i Borås.

Lasse Karlsson

Den kände släktforskarprofilen Ted Roswall lockar alltid många åhörare till sina föreläsningar. Foto Lasse Karlsson

Ydre kommuns Kulturstipendium 2018

Tranås/Ydre Släktforskarförening utsågs i år till Ydre Kommuns Kulturstipendiater. Det blev en stor överraskning för oss att bli uppmärksammade på detta vis och det känns fantastiskt att vår förening fick denna utmärkelse. Vi blev både glada, hedrade och inte minst stolta och det sporrar oss till nya och givande aktiviteter inom släktforskning.

Den 6 juni 2018 åkte vi ett glatt gäng till vackra Ydregården i Österbymo för att fira vår Nationaldag och ta emot priset. Efter musik av Ydre Musikskola och flera tal kunde föreningens nya ordförande Lasse Karlsson motta Kulturstipendiet av Kommunalrådet i Ydre, Sven-Inge Karlsson. Efter den högtidliga ceremonin bjöds vi, tillsammans med övriga stipendiater, på kaffe och tårta. Det blev en dag att minnas och vi känner stor tacksamhet mot Ydre Kommun.

Motiveringen till stipendiet löd: *”För sitt engagerade och alltid tillgängliga arbete där medlemmarna generöst delar med sig av sina kunskaper och skapar intresse för släkt- och hembygdsforskning. Föreningen har förmågan att skapa intresse och på ett kunnigt sätt lyckats stimulera nya generationer av släkt- och bygdeforskare. Detta i ett arbete där det egna släktintresset byggs på med ovärderlig dokumentation av skeenden och människors liv och leverne i våra bygder”*

Gerd Brisfjord Karlsson

Föreningens representanter som tog emot stipendiet. Från vänster Solvig Wigén, Lasse Karlsson, Tom Wallberg, Sören Andersson och Gerd Brisfjord Karlsson, flankerade av ledarstipendiaten Gabriel Johansson och Anna-Karin Gustafson som fick pris för berömvärd gärning. Foto Kjell-Åke Trygg

Digitalisering av dagstidningar

Med en donation på 30 miljoner kronor från forskningsstiftelsen Arcadia kan Kungliga biblioteket (KB) tillsammans med Riksarkivet nu digitalisera samtliga svenska dagstidningar i KB:s samlingar fram till och med utgivningsåret 1906. Arbetet kommer att löpa från och med nu och fyra år framåt och slutmålet är att digitalisera alla svenska dagstidningar som finns i KB:s samlingar som utgivits i Sverige från 1734 och fram till och med utgivningsåret 1906.

LK Pension & Trygghet

072-321 61 59

Pensionshjälp ☒ Enklare familjejuridik

Backstugeboende – ett rent elände?

Några reflektioner.

Jag studerade etnologi (folklivsforskning) några år på universitetet.

I studierna ingick en del exkursioner, bl.a. att vara med på några torpvandringar/torpmärkningar.

Vad jag fäste mig vid var att informatörerna vid märkningsceremonierna ofta fokuserade på det negativa som hänt i backstugorna och i torpen.

Det förstärkte min uppfattning om att backstugeboende var något negativt – ett rent elände.

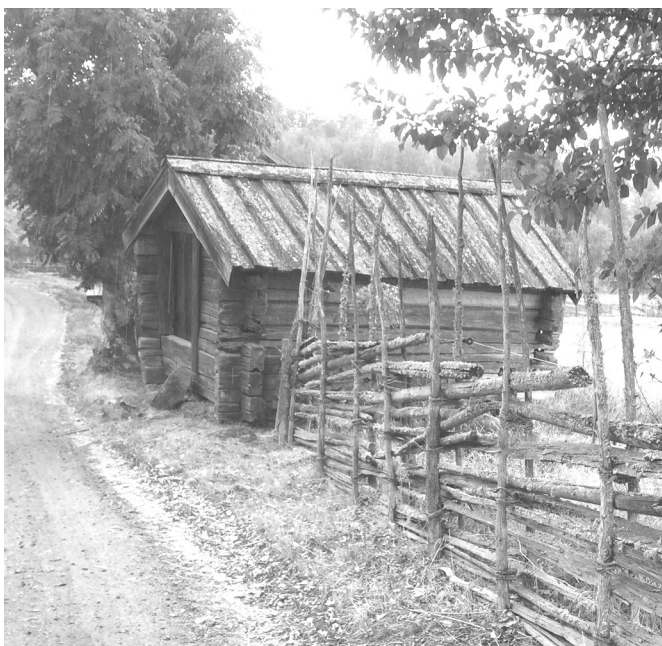

Foto Lasse Karlsson

De som bodde i backstugor var fattiga och de bodde inhyses (i hus som tillhörde annan person).

Så när jag flera år senare började min första släktforskningskurs hade jag med mig (i ”ryggsäcken”) en negativ uppfattningen om både backstugor och om personer som bodde i backstugorna.

I stora drag var min uppfattning att backstugor uppfördes i steniga områden. Husen var byggda av grovhuggna stockar, inga brädfodrade hus och byggnaderna var omålade. Bostadshuset hade ett rum med två små fyrkantiga fönster med flera små grönaktiga rutor. För de boende var livsvillkoren ett sorgligt liv i fattigdom och svält.

Med denna uppfattning om backstugor och inhyses anmälde jag mig till en släktforskarkurs.

Ganska snart insåg jag att mina ”gamla kunskaper” om backstugeboende måste kompletteras.

Jag ”gick ut” på nätet och sökte på ”inhyses” och ”inhysesman”.

Det blev några tusen träffar!

Jag valde några böcker från litteraturförslagen i ämnet och började läsa och jämföra med vad som fanns i husförhörslängder och bouppteckningar.

Spår i arkiven.

Visst fann jag i husförhörslängderna att det under 16- och 1700-talen var fattiga människor som bodde i backstugorna till exempel oförsörjda äldre personer, änkor och kvinnor med oäkta barn. Prästerna hade ibland gjort föl-

jande anteckningar om personer som var backstugusittare: *fattig, utfattig, fattig och alldeles oduglig!*

Men jag fann också att det i husförhörslängderna fanns yrkesverksamma personer som bodde i backstugorna; ”*Inhysesmän*”, ”*Förpantningsmän*” och ”*Lägenhetsägare*”.

Inhyses – ett begrepp med flera betydelser.

”Att bo inhyses” har haft olika betydelser genom tiderna. I Bibeln, 2 Mosebok 12:45, finns riktlinjer för den tidens inhyses.

Jag har funnit påståenden om att prästerna kan ha använt inhyses som en skatteteknisk term.

Inhyses skulle då betyda att personen är fattig (skattebefriad) och bor i en backstuga som socknen eller en bonde upplåtit.

Men det kan också betyda att personen ”*satt sig ned inhyses*” som yrkesman (snickare, skräddare, skomakare) och var därmed ålagd att betala viss skatt.

Inhyses eller ”till hus” kan även betyda att en egendomsägare överlät sin egendom till nästa generation men bodde kvar på gården ”på undantag”.

Att ”*sätta sig ned inhyses*”.

Foto Erik Karlsson

Visst var det mest fattiga som bodde i backstugorna. Men i början av 1800-talet förbättrades backstugesittandets ”status” något.

Redan under 1700-talet fanns det en möjlighet för vissa grupper, t.ex. hantverkare, att ”*sätta sig ned inhyses*”.

En bonde hade rätt att upplåta rum/hus för inhysning mot att han fick betala en förhöjd fattigvårdsavgift och perso-

Foto Lasse Karlsson

ner som "satt sig ned inhyses" fick betala en fastlagd del av mantalsskatten.

Men för att få utnyttja denna förmån gällde det att personen ägde minst 3 marks förmögenhet. Då kunde han "undgå att taga tjänst och kunde lefva såsom inhysesman mot skyldighet på landsbygden betala half skatt emot bonde och i stad lika med sjelfständig byman."

Möjligheten utökades genom Legohjonsstadgan 1739 och senare genom en Kunglig förordning.

Men med utökade möjligheter infördes också vissa tvångsåtgärder mot "lusten att sätta sig ned som inhyses."

För att godkännas som inhysesman skulle personen vara känd "såsom den der iakttager ordning och sedlighet i sitt lefverne samt söker efter förmåga sig ärligen försörja."

Under senare delen av 1800-talet blev backstugor bostad för personer/familjer som "satt sig ned inhyses".

En del backstugusittare var yrkesutövare; skräddare, skomakare, snickare, vagnmakare.

Andra räknades till den så kallade lösa arbetskraften (*inhysesmän*) som gjorde dagsverke hos bönderna, arbetade på byggen eller livnärde sig på kombinationen dagsverken/säsongarbete.

Vilken yrkesutövning de hade brukar inte framgå av husförhörslängderna.

Men i bouppteckningar kan de finnas upptaget redskap och verktyg som kan ge information om en viss yrkesutövning.

Till backstugan var ofta tillagt lite brukbar mark.

Markområdet var inte så stort att backstugan klassades som torp men stort nog att de inhyses kunde ha potatis- och trädgårdsland och även bete för några får.

Förpantningsägare.

I en del husförhörslängderna finns antecknat att det bodde *förpantningsägare* i backstugor.

En förpantning innebär att ägaren fått ett visst överenskommet penningbelopp av backstugusittaren mot att ägaren, under en bestämd tid, upplät backstugan.

Förutsättningarna för att kunna "sätta sig ned" som förpantningsägare var en ekonomisk fråga. Den som ville förpanta sin bostad måste ha ett kapital som han/hon var villig att investera i sitt boende.

Penningbeloppet var en inteckning som de boende hade i fastigheten.

Lägenhetsägare.

Genom en lagändring blev det möjligt för förpantningsägare att lösa in sitt ställe för alltid.

Min farfars far köpte i början av 1900-talet en backstuga av dödsboet efter en *lägenhetsägare*.

Bouppteckningen efter ägaren visar att backstugan friköpts.

Bland tillgångarna finns upptaget bl.a. "alla vid lägenheten befintliga hus och åbyggnader." Värde: 105 riksdaler.

Min farfars far plockade ned backstugan och byggde upp den igen på annan plats. Stugan blev åter fast bostad. En undantagsstuga för min farfars far och hans hustru. I dag är stugan sommarbostad inom släkten.

Inte bara elände i backstugorna!

Dokument och beskrivningar jag läst visar att de som satt "sig ned som inhyses" nästan alltid levde upp till kravet att "efter förmåga sig ärligen försörja".

I den backstugan som min farfars far köpte och flyttade till annan plats har bott; inhyses, pensionerade soldater och deras familjer, inhysesmän med familjer, förpantningsägare och en lägenhetsägare.

Jag har "kollat" några backstugusittares bouppteckningar (*inhysesmän, förpantningsägare* och *lägenhetsägare*) och funnit att flera av dem hade det "gott ställt" om man mäter med den tidens mått.

Det glimmar till ibland!

Visst finns det berättelser om backstugefolks sorgliga liv, svält och fattigdom. Men i en del berättelser glimmar det till.

Mitt i fattigdomen finns det en glädje över det som växte i små trädgårdsland.

Man njöt av den blomsterprakt som fanns i rabatten framför stugan.

Det fanns en tillfredsställelse över att höstens och vinterns vedförråd fanns på plats och att det pågick full aktivitet i bikuporna!

Allt var inte ett rent elände i Backstugorna.

Även i fattigdomen glimmade det till ibland!

Chalmar Nyman

Källor: Ehn Wolter. Mötet mellan centralt och lokalt. Lund P.A. Mellan Liljeholmen och Somvik. Bäck, Kalle. Början till slutet.

Historiska historier. Andra delen.

Backstugusittare. Släktband. Sveriges Radio.

Förvaltningshistorisk ordbok.

Nordisk Familjebok. 1800-tals upplagan. 7 s. 660.

Svenska Akademiens ordbok.

Legohjonsstadgan 1739.

Kunglig förordning 1876.

Husförhörslängder.

In- och utflyttningslängder.

Bouppteckningar.

Föreläsningar.

Vädret genom århundraden

Året 2018 blev ett år då samtalsämnet ofta kretsade kring vädret. Vi talade om den nästan olidliga värmen, om torkan och om skogsbränder över hela vårt land. Hur hade våra förfäder det med vädret egentligen? Träffades de på landbacken och spekulerade i hur sommaren skulle bli, om det kunde bli bra skördar och man slapp ännu ett nödår? Säkert gjorde man det och då fick man vara sitt eget SMHI.

Är man som jag begåvad med Leonard Fredrik Rääfs "Samlingar och Anteckningar till en beskrifning öfer Ydre Härad i Östergötland" kan man följa "väderlekens beskaffenhet" mellan åren 1573 till 1864. Jag har valt att göra ett axplock ur denna bok för att belysa hur det såg ut. Jag har också valt att återge texten och stavningen så som det står skrivet i boken.

1652. Stark torka med stora skogseldar, som vid Herrbergshult förbrände 45 stora ekar, 23 vid Lifvemålen, utom mycken annan skog, rågsvedjor m m

1691. Utur N. Wij kyrkobok N:2, må anföras: Den 19 Aug. kl.3 ongefehr efter middagen föll här vid N.Wij ett sådant förskreckeligt hagell eller snarare sagt stoorå ljusstycken aff luften att alla fönstren både glaas och bly som stode emot wädret sloges sönder, föruthan trä- och kålgårdz-frucht sampt humle som till en stor dehl förderfvades. Stenarna som störst woro hade taggar på sig såsom en morgonstierna, dee andra aflånga eller runda woro stoorå som gåås- och hönss-ägg största dehlen.

1699. Utur. N. Wij kyrkobok: Anno 1699 gjorde ohyra, stora grå maskar, sådan skada på höstsåden att på åthskailliga gården icke lemnades nogot strå grönt, icke gräsroot i åkern, utan han war såssom intet sådd, besynnerligen på Prestgårdz siögärde, och största dehlen på Ribbingzhoffs gårdet där in till; äfven wäll i Hebbersshult, Nierfvehult aldeles förtärdes, elliest sombligstädes mehr och mindre. Intet kunde man wetta att förekomma slik ohyra; Sombliga körde upp rogstämnen och sådde, och der fans ingen ohyra, uthan rogen blef wäll behållen; Somblige sådde andra gången något för Matthesmessa på samma åker som feldes, och der blef och så mycket wacker, ty ohyran war då mästedesl förtärd af fogell, och den igen war hade ingen kraft mehr.

Förr var ibland vintrarna så kalla att isen frös även på stora sjöar och våra hav. Här är en bild från det frusna Kattegatt utanför Halland. Foto Erik Karlsson

Foto Lasse Karlsson

1745 d. 23 juni dödades 2 unga drängar af åskan, som nedslog vid Höglycke uti en lönn, hvarunder desse sökt skydd.

1768 d.18 Mars, inträffade ett häftigt yrväder, som gaf dagen namn af onde Mars.

1815 d. 8 sept. kl. 10-11 på aftonen, med förut lugn och kylig luft, klar himmel och täta stjärnskott, kändes, under hastigt uppkommen våldsamt storm, ett jordskalf i tvänne stötar, hvaraf det första och starkaste åtföljdes af brak, som tycktes draga sig från nordvest åt sydost. Skörden af vårsäd och hö utföll god i motsats mot rågen, som lemnade högst 1/3 af vanligt belopp.

1819 var Sommen isbelagd till d. 17 maj. Från början af samma månad fortfor en oafbruten torka till d. 18 Sept. då ett obetydligt regn föll, som icke nedträngde en tum djupt, hvarefter åter torka till d. 6 Oct. Råg och lin blefvo ändå nogorlunda, men all öfrig säd förstörd. Hö under hälften. En myckenhet skogseldar härjade öfverallt i häradet. Värmen var oerhörd, ända till 35 gr.C. Löfvet på en mängd trän brådtorkade grönt. Källor och brunnar försinade. Vattnet i Sommen föll 2 alnar under vanlig höjd. Vinterföre började i Nov.

1820. Källossning i medlet af April och Sommens rensning d. 20:e hvarefter god väderlek hela sommaren. Säd och hö öfver medelmåttiga, potäterna ymniga, trädfrukten ringa. Första täckande snö d. 13 Nov, hvarmed både före detta och följande år icke förstås att anmärkta höstsnön blef kvarliggande, så framt ett sådant förhållande ej särskilt upp gifves.

1864. Jemn barköld med blanka och starka isar. Töväder och storm d. 23 Jan, D, 27 ymnig snö som fortfor med godt före på land och sjö, utan märklig köld eller yrväder. Början af April blåsig och kall. Källossning i medlet med stort vattenflöde. Snö från d. 29 till 4 Maj, med ovanligt stark nattköld, hvaraf redan upptinade smärre sjöar åter tillfröso. Ö. Lägern renades d. 8, Göken hördes d. 11, åkerskären d. 17. Björken grönskade d. 19, 20. Under hela Maj samt första dagarne af Juni, med få undantag, kallt, snöblandade regn och nattfroster. Sedermera drifvande värme med bördiga regn, hvaraf ett särdeles häftigt d. 16 Juni, under stark åska, som nedslog på flera ställen i orten och dödade en oxen vid Gnottneshult.”

Efter 1864 finns inget antecknat. På 1800-talet är beskrivningen mer detaljerad och man kan se att det var

viktigt att notera vilket datum man hört göken gala för första gången och när björklövet slagit ut. Kanske var det för att minnas om våren var tidig eller sen. Ja vädret har nog alltid varit ett populärt samtalsämne och många anteckningar har gjorts. Min farfar noterade dagligen i sin almanacka morgon- middag- och kvällstemperatur. Han skrev också när bina gjorde sin reningsflykt, när isen gick av Sommen, när körsbärsträden blomnade och hur mycket regn som kommit. Tittar jag i mina egna dagböcker står det nästan samma uppgifter där. Handen på hjärtat, visst är väderleksrapporten på TV eller radio fortfarande viktig för oss och vi ser den gång på gång.

Gerd Brisfjord Karlsson

Forska kring ditt hus och din bygd

Efter jul 2018 startade vi en kurs i att forska kring sitt hus och bygd. Det var ett sätt att bredda vår kursverksamhet samtidigt som vi visste att Christopher O'Regans program på TV ”Det sitter i väggarna” var mycket populärt och väckte intresse hos många tittare. Det var lite skakigt innan man visste om det skulle bli några deltagare och vi väntade med spänning på anmälningar. Då vi startade kursen den 3 februari kunde vi hälsa 17 deltagare välkomna och från början kändes det så trevligt och rätt i tiden och vi var så nöjda. Deltagarna kom från Tranås men också från flera mils omkrets. Kursen som skulle vara tre lördagar blev istället fem. Det visade sig vara ett omfattande arbete att hitta både ägare, platser och historia kring husen och det var många olika frågor som skulle redas ut. Någon bodde i en släktgård, en annan i ett sommartorp, någon hade fått ett hus i arv och ytterligare en deltagare forskade kring en hel by. Gemensamt för samtliga var att alla ville veta så mycket som möjligt om huset eller gården. Tack vare att SVAR hade fastighetsböcker och lagfarter inskannade kunde vi lösa de flesta frågorna men det krävdes också ett besök på Landsarkivet i Vadstena. Detta besök var kanske det mest inspirerande för gruppen eftersom vi fick en mycket givande information av personalen där. Trots att snöoväder ställde till det flera gånger lyckades vi genomföra träffarna och det var fantastiskt roligt och givande att träffa dessa deltagare som var fulla av nyfikenhet och energi. Det blev många aha-upplevelser under kursens gång.

Vi skulle gärna ha ytterligare kurser i ämnet men GDPR-lagen ställer till det för oss. SVAR har nämligen tagit bort alla Fastighetsböcker från nätet eftersom de innehåller personnummer. Dessa böcker är viktiga i forskandet men vi hoppas kunna lösa det på något vis ändå!

Gerd Brisfjord Karlsson

*Deltagarna i kursen besöker Landsarkivet i Vadstena.
Foto Lasse Karlsson*

Du som får ett inbetalningskort med tidningen.

Du har förmodligen missat att betala medlemsavgiften. Om du inte längre vill vara med i vår förening eller om du redan betalat, slå oss en signal så fort som möjligt.

Växterna kring vårt hus – en del av det levande kulturarvet

Torsdagen den 19 april hade föreningen besök av Johan Högquist, bördig från Ydre, som berättade om blommor och nyttoväxter som odlades förr.

Blommor och andra växter har alltid varit viktiga för människan.

*Skedarosen - en gammal ros från Horns socken.
Foto Lasse Karlsson*

Som prydnad, men också till nytta. De senaste 100 åren har aktiv växtförädling tagit fart, men ännu finns det många livskraftiga växter runt omkring torp och gårdar som oförändrade lever kvar i ett naturligt och orört tillstånd. Dessa växter har funnits i intim relation till oss människor och de har därför ett kulturhistoriskt värde. Johan Högquist berättade om arbetet med att bevara och samla in dessa växter inom ramen för Programmet om biologisk mångfald, POM, som beslutades av Sveriges Riksdag år 2000, och som mynnade ut i flera så kallade upprop där olika typer av växter samlades in.

Johan har arbetat som byggnadsantikvarie i Gamla Linköping. Han berättade också om det arbete som gjorts där med att återställa miljön runt byggnaderna och gårdarna, så att även de växter som fanns runt husen skulle vara tidstypiska. Allt för att besökaren ska få en äkta upplevelse av sitt besök i gamla Ljnköping. Till föredraget hade ca 30 personer samlats för att lyssna på Johan. Efteråt serverades som brukligt fika med möjlighet att samtala om växter vi minns.

Torbjörn Aronsson

Det var många åhörare som ville få en pratstund med Johan Högquist efter hans föredrag.

Foto Lasse Karlsson

Sveriges befolkning 1975 hos Arkiv Digital

Vad blev det egentligen av flammen som flyttade ifrån hemorten på 1970-talet? Kanske kan Arkiv Digitals nya databas, Sveriges befolkning 1975, ge svaret. Inte bara släktforskare uppskattar folkräkningsdatabaserna, många använder dem också för att ta reda på var tidigare grannar, skolkamrater och lumparkompisar tagit vägen. I dag finns databaser med folkräkningar från 1860-talet och ända fram till 1990.

I det nya personregistret *Sveriges befolkning 1975* hittar man persondata om i princip alla svenskar som levde då. De viktigaste uppgifterna som ingår är fullständigt namn, adress, födelsetid och -församling, vigseltid eller tidpunkt för senaste civilståndsförändring, yrke samt aktuell mantalsskrivning och föregående mantalsskrivning. Vidare framgår vilka personer som bodde i samma hushåll.

Personregistret ingår i Arkiv Digitals Allt i ett abonnemang där du även har Sveriges befolkning 1950 och 1960.

Ett stort Tack!

Styrelsen vill rikta ett varmt tack till våra annonsörer för ert stöd till föreningens verksamhet.

Vi vill också tacka de personer, ingen nämnd och ingen glömd, som på ett eller annat sätt skänker gåvor till föreningen.

Tranås 0140-16304
www.sv.se/tranas

Göran Lennartsson, Reg. Fastighetsmäklare

Storgatan 4 0140-120 70 Fax 0140-190 20 info@fam nab.se
573 32 Tranås 070-520 70 55 www.fam nab.se

Föreningens kursverksamhet hösten 2018.

Åter dags att starta föreningens kursverksamhet. En grundkurs i släktforskning börjar den 20 september och pågår under åtta veckor. Priset för kursen är 850 kr inklusive lärobok och 10-veckors abonnemang på Arkiv Digital.

Många tycker att det är svårt att läsa och tyda gammal text så därför kommer vi att ha en endagskurs i att "Tyda gammal text och handstil"

lördagen den 27 oktober kl. 10.00 – 13.00 i vår lokal på Storgatan 50 (inpå gården)

Priset för den dagen är 80 kr inklusive fika.

Anmälan för båda kurserna görs till Vuxenskolan, Tranås Telefon: 0140-375560

Välkomna till en trevlig kurshöst!

Gerd Brisfjord Karlsson

Kursansvarig

Mobil 073 071 85 11

E-post gerdbk@yahoo.se

Bokförsäljning

Nu har föreningen ett antal hembygdsböcker från Tranås och Ydre till försäljning. Bland annat "Flickebarnet i sävlådan - en tragisk historia från det fattiga Sverige", "Kära Kajsa", "Andrew utvandrararen" Eije fasts böcker från Tranås osv. Böckerna kan du köpa i vår lokal vid våra möten och vid medlemsöppet på tisdagarna.

Tygkasse

Nu kan du köpa Släktforskarföreningens tygkasse. Den är tillverkad av 100% ekologisk och rättvisemärkt bomull.

På så vis både stödjer du vår verksamhet och gör reklam för den.

Pris: 50 kronor

Olov Mattssons CD till försäljning

Föreningen har nu återigen Olov Mattssons CD till försäljning. CD:n innehåller så gott som samtliga familjer i gårdar och torp i Asby, Norra Vi, Sund, Svinhult, Torpa och Västra Ryds socknar i Ydre kommun 1600-1930 talet. Tidensrum, Västra Eneby, Oppeby, Kättilstad, Hägerstad och Hycklinge socken i Kinda kommun 1600-1900 talet. Samt soldater med familjer i hela Ydre kompani och Ydredelen av Vifolka kompani. Pris 150:- + porto. CD:n finns nu även på USB-minne för 200:-. Vill du beställa så kontakta Gerd Brisfjord Karlsson: gerdbk@yahoo.se eller tel. 073-071 85 11.

Föreningens styrelse 2018 - 19

Fr. v: Anders Johansson, Tom Wallberg, Solvig Wigén, Sören Andersson, Lenore Andersson, Lasse Karlsson, Torbjörn Aronsson.

Kassör

Solvig Wigén
Tel. 0140-621 30, 070-223 94 64
wigen.sg@telia.com

Sekreterare

Torbjörn Aronsson
Tel. 073-901 28 19
tobbearon@gmail.com

Vice sekreterare, webmaster

Anders Johansson
Tel. 070-627 93 41
webmaster@tranasydre.se

Ledamot

Lenore Andersson
Tel. 070-646 24 59
l.andersson@allt2.se

Ordförande

Lasse Karlsson
Tel. 072-321 61 59
lassektranas@gmail.com

Vice ordförande

Tom Wallberg
Tel. 070-587 27 49
Tom.wallberg@hotmail.se

Ledamot

Sören Andersson
Tel. 070-651 53 49
sand@allt1.se

Övriga funktionärer

Redaktionskommitté

Lasse Karlsson tel 072-321 61 59
Gerd Brisfjord Karlsson tel 073-071 85 11
Torbjörn Aronsson tel. 073-901 28 19

Kursansvarig

Gerd Brisfjord Karlsson tel 073-071 85 11

Ansvariga tisdagsöppet

Jörgen Jonson tel. 070-352 16 94
Elisabet Linderfalk tel. 070-656 71 83

Medlemsöppet

Tisdagar mellan kl. 17 - 20 från 18 sept. till och med 27 november.

Som tidigare erbjuder vi föreningens medlemmar att ta del av allt som finns i vårt arkiv och våra datorer i föreningslokalen, Storgatan 50 i Tranås. Jörgen Jonsson och Elisabeth Linderfalk ansvarar för denna verksamhet och hjälper till när så behövs.

Fikastund ingår!

Medlemsavgift 100 kr/år. Familjemedlem 50 kr/år
Föreningens plusgirokonto: 442188-9

Tranås/Äldre Släktforskarförening

www.tranasydre.se